

AS "Latvijas Finieris"
Bauskas iela 59, Rīga, LV-
1004

Vienotais reģ. nr.
4000 3094 173
PVN reģ. nr.
LV 4000 3094 173

AS "SEB
Banka" BIC UNLALV2X
LV71 UNLA 0002 0234 6909 4

AS "Swedbank" BIC HABALV22
LV57 HABA 0001 4080 3082 8

Tālrunis +371 67 067 207
info@finieris.lv

www.finieris.lv

Datumu skatīt dokumenta paraksta laika zīmogā
Nr. 1.1.-11/2026/0125/0331

Latvijas Bankas padomei
K. Valdemāra iela 2A
Rīga, LV-1050

2026. gada 8. septembrī

***Papildinājums 2026. gada 1. septembra vēstulei par dabas
daudzveidības ieteikumu tiesisko pamatu, metodoloģiju un
praktiskās piemērošanas robežām***

Godātā Latvijas Bankas padome!

Ar šo vēstuli papildinām AS "Latvijas Finieris" 2026. gada 1. septembra vēstuli Latvijas Bankas padomei "Par dabas daudzveidības ieteikumu metodoloģiju, materiālu aizvietojamību un ietekmi uz bioekonomikas investīciju vidi". Šajā papildinājumā neatkarīgam 1. septembra vēstulē jau uzdotos jautājumus par materiālu aizvietojamību un pilna dzīves cikla analīzi, ietekmes pārvietošanu, biodaudzveidības ietekmes sasaisti ar kredītrisku, bināras klasifikācijas izmantošanu kredītlēmumos, ekspertu aptaujas atklātību un konsultācijām ar skartajām nozarēm; tie saglabājas pilnā apjomā un uz tiem sagaidām Latvijas Bankas atbildi.

AS "Latvijas Finieris" atbalsta bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un finanšu sektora spēju savlaicīgi identificēt,

novērtēt un pārvaldīt ar dabu saistītus finansiāli būtiskus riskus. Vienlaikus Latvijas Bankas 2026. gada maijā publicētie “Ieteikumi dabas daudzveidībai labvēlīgās un nelabvēlīgās saimnieciskās darbības identificēšanai” rada būtiskus jautājumus par to tiesisko pamatu, metodoloģijas robežām, sasaisti ar prudenciālo risku un iespējamo faktisko ietekmi uz uzņēmumu finansēšanas nosacījumiem.

Latvijas Banka publiski raksturo ieteikumus kā praktisku instrumentu, kas kredītiestādēm ļauj sistēmiski novērtēt, vai klienta saimnieciskā darbība veicina vai apdraud dabas daudzveidības saglabāšanu Latvijā. Vienlaikus Latvijas Banka norāda, ka ieteikumu rezultāti var veidot pamatu dabas risku apsvērumu integrēšanai kredītriska novērtēšanas procesos.

Mūsu ieskatā tieši šeit nepieciešams īpaši skaidrs metodoloģisks un tiesisks nošķirums starp vides ietekmes novērtēšanu un finansiāli būtiska riska novērtēšanu. Jo konkrētas saimnieciskās darbības ietekme uz dabu pati par sevi vēl nepierāda šīs darbības radītu kredītrisku kredītiestādei.

1. Prudenciālās uzraudzības mandāts un ieteikumu mērķis

Eiropas Savienības prudenciālais regulējums un Eiropas Banku iestādes (EBA) vadlīnijas paredz kredītiestādēm pienākumu identificēt, mērīt, pārvaldīt un uzraudzīt ESG riskus. Šīs prasības ir vērstas uz finanšu institūciju noturību un uz ESG faktoru radītu finansiāli būtisku risku pārvaldību.

Arī Latvijas Bankas publiskajā skaidrojumā par ilgtspējas uzraudzību ilgtspējas risks ir saistīts ar notikumiem vai apstākļiem, kuriem ir vai var būt būtiska negatīva ietekme uz uzņēmuma aktīviem, finanšu un peļņas situāciju vai reputāciju. Tādēļ lūdzam skaidrot, kā ieteikumu mērķis – novērtēt, vai klienta darbība veicina vai apdraud dabas daudzveidību – metodoloģiski tiek pārvērsts par kredītiestādei finansiāli materiāla riska novērtējumu.

Īpaši būtisks ir jautājums, vai ieteikumu funkcija ir tikai prudenciāla – identificēt riskus bankai – vai arī tiem paredzēta plašāka funkcija, ar finansējuma nosacījumu starpniecību ietekmējot reālās ekonomikas saimniecisko rīcību. Ja arī otrais mērķis ir daļa no pieejas, lūdzam norādīt tā tiesisko pamatu un kompetences robežas.

2. Nozares ietekme uz dabu nav tas pats, kas konkrēts kredītrisks

Latvijas Banka norāda, ka nozares atlasītas, pirmkārt, pēc to materiālās nozīmības Latvijas kredītiestāžu kredītportfeļos un, otrkārt, pēc ekspertu vērtējuma par nozares tiešo ietekmi uz dabas daudzveidību Latvijas apstākļos. Šie divi atlasē kritēriji var pamatot nozares iekļaušanu padziļinātā izpētē, taču tie paši par sevi vēl nepierāda finansiāli materiālu risku konkrētam klientam vai konkrētai ekspozīcijai.

Mūsu ieskatā nepieciešama pārbaudāma transmisijas ķēde: saimnieciskā darbība → ietekme uz bioloģisko daudzveidību → ekonomiskās sekas uzņēmumam → ietekme uz naudas plūsmu, aktīvu vērtību, maksātspēju vai citiem riska parametriem → kredītrisks bankai.

Tādēļ katram indikatoram, ko paredzēts izmantot kredītriska procesā, būtu jābūt ne tikai ekoloģiski pamatotam, bet arī jābūt skaidri izskaidrotam, kā un kādos apstākļos tas var radīt finansiāli būtisku risku kredītiestādei.

3. ENCORE loma – sākotnējs skrīnings, nevis finansiālā riska secinājums

Lai nerastos pārpratumi par mūsu izpratni, mēs neapšaubām ENCORE metodoloģijas lietderību. ENCORE ir starptautiski izmantots rīks, kas palīdz finanšu institūcijām un uzņēmumiem sākotnēji identificēt un prioritizēt saimniecisko darbību potenciālās atkarības no dabas un to radītos spiedienus uz dabu. Mūsu jautājums ir par to, kādā metodoloģiskā posmā un ar kādiem papildu datiem šāds sektorāls skrīnings tiek pārvērsts par secinājumu par finansiāli materiālu risku konkrētai kredītiestādei, klientam vai ekspozīcijai.

ENCORE pati norāda, ka tās “materiality ratings” raksturo potenciālo ar dabu saistīto atkarību un spiedienu nozīmīgumu konkrētām saimnieciskajām darbībām un palīdz noteikt prioritātes turpmākai analīzei. ENCORE skaidrojumā jēdziens “material” šajā kontekstā nozīmē būtisku vai lēmumu pieņemšanā vērā ņemamu faktoru; fiduciārā, regulatīvā un

citas materialitātes dimensijas šajos vērtējumos netiek ietvertas.

ENCORE arī skaidri raksturo savas saites starp saimnieciskajām darbībām, ekosistēmu pakalpojumiem un spiedieniem kā augsta līmeņa, globālas saites. Tas, ka konkrētai saimnieciskajai darbībai ENCORE identificēta atkarība vai spiediens, nenozīmē, ka šāda atkarība vai spiediens piemīt ikvienam uzņēmumam, kas darbojas attiecīgajā nozarē. Faktiskā materialitāte var būtiski atšķirties atkarībā no uzņēmuma, vietas un konkrētā darbības konteksta; tādēļ ENCORE lietotāji tiek aicināti veikt padziļinātu individuālo novērtējumu.

Arī ENCORE publicētie finanšu institūciju piemēri parāda šādu secību: ENCORE tiek izmantots kā sākuma punkts, lai portfeļa līmenī identificētu prioritārās nozares un potenciāli būtiskas atkarības un ietekmes; pēc tam tiek atlasīti konkrēti klienti, vērtētas to faktiskās darbības, atrašanās vietas, specifiskie riski un scenāriji un tikai nākamajos posmos analizēta šo risku finansiālā materialitāte.

Tādēļ mēs ENCORE izmantošanu Latvijas Bankas sākotnējā nozaru atlasē neuzskatām par problemātisku pašu par sevi. Jautājums rodas tad, ja ENCORE sektorālais skrīnings kopā ar ekspertu vērtējumu par nozares tiešo ietekmi uz dabu tiek izmantots kā pamats konkrētu saimniecisko prakšu binārai klasifikācijai un šīs klasifikācijas tālākai integrēšanai kredītriska procesos, nepaskaidrojot papildu metodoloģiskos soļus no potenciālas dabas atkarības vai spiediena līdz konkrētam, finansiāli materiālam kredītriskam.

Mūsu ieskatā šis nošķīrums ir būtisks arī terminoloģiski: ENCORE izmantotā dabas atkarību un spiedienu "materialitāte", nozares ekspozīcijas nozīmīgums bankas portfelī un prudenā izpratnē finansiāli materiāls kredītrisks nav automātiski viens un tas pats novērtējuma objekts. Tādēļ vēlamies saprast, kā Latvijas Bankas metodoloģijā šie līmeņi ir savstarpēji sasaistīti, bet vienlaikus skaidri nodalīti.

4. "Zinātniski pamatota metode" un kritēriju pārbaudāmība

Latvijas Banka publiski norāda, ka ieteikumu pamatā ir zinātniski pamatota metode un ka kritēriji izriet no dabaszinātņu atziņām par konkrētiem cēloņsakarību mehānismiem. Vienlaikus pašos ieteikumos atsevišķu kritēriju pamatojumā redzamas gan atsauces uz normatīvajiem aktiem un vadlīnijām, gan ekspertu ieteikumi, gan administratīvi noteikti sliekšņi.

Piemēram, ieteikumos mākslīgi atjaunota egļu mežaudze ar egles īpatsvaru vismaz 50% tiek klasificēta kā nelabvēlīga, savukārt sugu mistrojums ar ne vairāk kā 50% egles – kā labvēlīgs. Piezīmē norādīts, ka šis sliekšnis ir pamatots ar ekspertu ieteikumiem un klimata pārmaiņu prognozēm. Tāpat jebkura mehāniska augsnes sagatavošana meža atjaunošanā tiek klasificēta kā nelabvēlīga, bet tās neveikšana – kā labvēlīga.

Šādi formulēti kritēriji rada jautājumu ne tikai par vispārējo ekoloģisko pamatojumu, bet arī par konkrētā sliekšņa, binārās klasifikācijas un piemērošanas neatkarīgi no vietas, augšanas apstākļiem, izmantotās tehnoloģijas un citiem konteksta faktoriem zinātnisko pamatojumu.

5. Brīvprātīgie standarti, sertifikāciju neitralitāte un “soft law” prasību eskalācijas risks

Mežsaimniecība Latvijā darbojas Latvijas un Eiropas Savienības normatīvā regulējuma ietvarā. Papildus obligātajām prasībām uzņēmumi visā pasaulē brīvprātīgi izmanto dažādas sertifikācijas, vides pārvaldības sistēmas, tirgus standartus un citas neatkarīgi verificējamas sistēmas, lai uzņemtos saistības pārsniegt normatīvo minimumu, uzlabotu vides sniegumu, efektīvāk izmantotu resursus un demonstrētu pastāvīgu pilnveidi. Šādu sistēmu vērtība ir ne tikai konkrētu prasību kopumā, bet arī tirgus stimulā uzņēmumiem brīvprātīgi kļūt labākiem un ilgtspējīgākiem.

Lai nerastos pārpratumi par mūsu pozīciju, FSC un PEFC salīdzinājums šajā vēstulē nav izmantots ar domu, ka šīs divas sistēmas būtu vienīgie vai izsmeļošie ilgtspējīgas saimniekošanas standarti, vai ka to ievērošana pati par sevi izslēgtu jebkādu ar dabu saistītu finanšu risku. Salīdzinājums izmantots kā konkrēts mežsaimniecības piemērs,

lai pārbaudītu, kas notiek situācijā, kad jau pastāvošai brīvprātīgai, neatkarīgi auditētai prasību sistēmai paralēli tiek izveidots cits kritēriju kopums, kas atsevišķos gadījumos ir saturiski atšķirīgs vai stingrāks un kuru paredzēts izmantot finanšu sektora riska procesos.

AS "Latvijas Finieris" rīcībā esošā neatkarīgā Step Up Certification salīdzinošā analīze rāda, ka Latvijas Bankas mežsaimniecības indikatori nav FSC vai PEFC prasību atspoguļojums vai ekvivalents. Vairākos gadījumos Latvijas Bankas kritēriji ir saturiski atšķirīgi vai kvantitatīvi stingrāki, un atsevišķa FSC vai PEFC sertificēta prakse var tikt klasificēta kā nelabvēlīga Latvijas Bankas ieteikumu izpratnē. Šo analīzi izmantojam kā ilustrāciju plašākam jautājumam par brīvprātīgo standartu vietu jaunajā finanšu sektora vērtēšanas sistēmā, nevis kā priekšlikumu Latvijas Bankas metodoloģiju aizstāt ar FSC vai PEFC.

Atsevišķu skaidrojumu prasa tas, ka pašos Latvijas Bankas ieteikumos kā labvēlīgas ietekmes indikators ir īpaši izcelta FSC Controlled Wood sertifikācija. Ja viena konkrēta privāta sertifikācijas sistēma tiek nosaukta par pozitīvu indikatoru, nepieciešams saprast tās atlases principu, salīdzinājumu ar citām atzītām sertifikācijām un standartiem, kā arī to, kā Latvijas Banka nodrošina metodoloģisku un komerciālu neitralitāti starp dažādām sistēmām. Mūsu ieskatā prudenciālā metodoloģijā būtu jāvērtē pierādījuma kvalitāte, tvērums, neatkarīga verifikācija un saistība ar konkrēto finansiālo risku, nevis konkrēta privāta sertifikācijas zīmola nosaukums pats par sevi.

Plašākais risks ir prasību eskalācija. Ja normatīvajam minimumam seko uzņēmuma brīvprātīgi izvēlēts augstāks, neatkarīgi auditēts standarts, tam savukārt seko finanšu uzrauga papildu kritērijs un pēc tam vēl kredītiestādes iekšējā prasība, var izveidoties secīga prasību paaugstināšana bez skaidras robežas, pie kuras sasniegtais ilgtspējas līmenis tiek atzīts par pietiekamu konkrētā riska pārvaldībai.

Šāda dinamika var radīt pretēju efektu sākotnējam mērķim. Ja uzņēmuma brīvprātīgi uzņemtās un neatkarīgi verificētās papildu saistības finanšu sektorā nedod paredzamu atzinību, bet kļūst tikai par sākuma punktu nākamam, stingrākam prasību

līmenim, var vājināties ekonomiskais stimuls ieguldīt sertifikācijā, resursu efektivitātē un pastāvīgā vides snieguma uzlabošanā. Tādēļ jautājums nav par to, vai kāda brīvprātīga sertifikācija ir “pietiekama” visos gadījumos, bet par to, kā saglabāt brīvprātīgas pilnveides sistēmu jēgu un vienlaikus nodrošināt uz risku balstītu, proporcionālu individuālo novērtējumu.

Ja formāli nesaistošs finanšu uzrauga ieteikums tiek integrēts kredītiestāžu kredītriska procesos un neatbilstība tam var ietekmēt finansējuma pieejamību, cenu, nodrošinājuma prasības vai citus nosacījumus, šis jautājums iegūst arī “soft law” dimensiju. Nepieciešams novērst situāciju, kurā normatīvais regulējums, brīvprātīgie tirgus standarti, finanšu uzrauga kritēriji un banku iekšējās prasības veido arvien stingrāku paralēlu prasību ķēdi, kuras faktiskā ekonomiskā iedarbība pārsniedz katra atsevišķā instrumenta formāli brīvprātīgo vai rekomendējošo statusu.

6. Konkrētas metodoloģiskas nesaskaņas, kurām nepieciešams skaidrojums

FSC Controlled Wood piemērs ilustrē metodoloģisko jautājumu īpaši skaidri: ieteikumos šīs sertifikācijas esamība pati par sevi tiek atzīta par labvēlīgu indikatoru, kamēr pilnvērtīgas meža apsaimniekošanas sertifikācijas ietvaros pieļaujamas un neatkarīgi auditētas prakses pēc citiem Latvijas Bankas indikatoriem var tikt vērtētas kā nelabvēlīgas. Tādēļ nepieciešams izskaidrot ne tikai FSC Controlled Wood izvēli, bet vispārējo principu, pēc kura Latvijas Banka atzīst, salīdzina un izmanto privātas sertifikācijas kā pierādījumus prudenciālā riska novērtējumā.

Ieteikumos par labvēlīgu indikatoru noteikta arī vismaz 25 ekoloģisko koku un 25 m³ atmirušās koksnes saglabāšana izcirtumā. Atsaucē uz normatīvo regulējumu izskaidro ekoloģisko koku jēdzienu, taču pati par sevi nepamato tieši izvēlēto 25/25 sliekšni, tā papildu ekoloģisko ieguvumu, proporcionalitāti un saikni ar kredītrisku.

Tāpat Latvijas Bankas ieteikumu piezīmēs kā “nevēlamas” tiek izceltas vairākas koku sugas, lai gan tās ir atrodamas normatīvajos aktos pieļautā meža reproduktīvā materiāla

regulējumā. Šāda pieeja ilustrē nepieciešamību skaidri nodalīt: kas ir tiesiski atļauta saimnieciskā darbība, kas ir brīvprātīgs augstāks ilgtspējas standarts, un kas ir prudenciāli pamatots kredītriska kritērijs.

7. Materiālu aizvietojamība un ietekmes pārvietošana

Ja mežsaimniecības vai koksnes ieguves prakse tiek klasificēta kā nelabvēlīga un šāds vērtējums ietekmē finansējuma nosacījumus, nepieciešams izvērtēt arī aizvietošanas efektu. Pretējā gadījumā var rasties situācija, kurā vietēji iegūtas koksnes izmantošana tiek netieši ierobežota, bet alternatīviem materiāliem – betonam, tēraudam, citiem metāliem, plastmasai vai importētiem materiāliem – netiek piemērots līdzvērtīgs pilna dzīves cikla izvērtējums.

Mūsu ieskatā šādam salīdzinājumam jāaptver izejvielu ieguve, zemes izmantošana, biodaudzveidība, enerģijas un ūdens patēriņš, SEG emisijas, transports, kalpošanas laiks, atkārtota izmantošana un pārstrāde, biogēnā oglekļa uzglabāšana un dzīves cikla beigu posms, kā arī ietekmes pārvietošanas risks ārpus Latvijas.

8. Jautājumi Latvijas Bankas padomei

Papildus 2026. gada 1. septembra vēstulē jau uzdotajiem jautājumiem lūdzam Latvijas Banku sniegt atbildes uz šādiem papildu jautājumiem:

1. No kādām konkrētām Eiropas Savienības un Latvijas tiesību normām Latvijas Banka atvasina mandātu ne tikai uzraudzīt kredītiestāžu ar dabu saistīto finansiālo risku pārvaldību, bet arī izstrādāt kritērijus konkrētu lauksaimniecības un mežsaimniecības prakšu klasificēšanai kā dabas daudzveidībai labvēlīgām vai nelabvēlīgām?

2. Vai kāds Eiropas Savienības normatīvais akts vai EBA vadlīnijas tieši prasa nacionālajai kompetentajai uzraudzības iestādei izveidot konkrētu lauksaimniecības vai mežsaimniecības prakšu “labvēlīgs/nelabvēlīgs” klasifikāciju? Ja jā, lūdzam norādīt konkrēto tiesību normu.

3. Vai Latvijas Bankas ieteikumu funkcija ir tikai prudenciāla – identificēt un pārvaldīt finansiāli materiālus riskus kredītiestādēm – vai arī tiem paredzēta funkcija ar finansējuma nosacījumu starpniecību ietekmēt reālās ekonomikas saimniecisko rīcību? Ja arī otrais mērķis ir daļa no pieejas, lūdzam norādīt tā tiesisko pamatu un kompetences robežas.

4. Ņemot vērā, ka ENCORE pati raksturo savu pieeju kā augsta līmeņa skrīninga instrumentu potenciālo dabas atkarību un spiedienu identificēšanai un norāda, ka faktiskā materialitāte var būtiski atšķirties atkarībā no uzņēmuma, vietas un konteksta, kādi papildu metodoloģiskie posmi, dati un klienta vai aktīva līmeņa novērtējumi Latvijas Bankas pieejā tiek izmantoti pēc ENCORE skrīninga?

5. Kā Latvijas Banka metodoloģiski nodala trīs atšķirīgus jēdzienus: (a) ENCORE vērtēto potenciālo dabas atkarību un spiedienu materialitāti, (b) konkrētās nozares ekspozīcijas nozīmīgumu kredītiestādes portfelī un (c) prudenciālā izpratnē finansiāli materiālu kredītrisku? Lūdzam norādīt, kā tiek novērsta šo atšķirīgo materialitātes līmeņu automātiska pielīdzināšana.

6. Vai Latvijas Banka piekrīt, ka ENCORE vērtējums pats par sevi nav pietiekams pamats secinājumam par paaugstinātu kredītrisku konkrētam klientam un ka šādam secinājumam nepieciešams atsevišķs klienta, atrašanās vietas, faktiskās prakses, ekonomiskās ietekmes un riska transmisijas novērtējums? Ja Latvijas Bankas ieskats atšķiras, lūdzam norādīt metodoloģisko pamatojumu.

7. Ņemot vērā Latvijas Bankas publisko apgalvojumu, ka ieteikumu pamatā ir zinātniski pamatota metode un identificēti cēloņsakarību ceļi, lūdzam katram mežsaimniecības indikatoram norādīt konkrēto zinātnisko pierādījumu bāzi, kas pamato ne tikai attiecīgā faktora iespējamo ietekmi, bet arī izvēlēto sliekšni un bināro klasifikāciju.

8. Kā Latvijas Banka ir pārbaudījusi, ka binārā “labvēlīgs/nelabvēlīgs” klasifikācija ir zinātniski piemērota tādām mežsaimniecības praksēm, kuru faktiskā ietekme ir atkarīga no vietas, augšanas apstākļiem,

izmantotās tehnoloģijas, sezonas un citiem konteksta faktoriem?

9. Papildus 1. septembra vēstulē prasītajai metodoloģiskajai atklātībai lūdzam skaidrot, kādi bija konkrēto indikatoru un kvantitatīvo sliekšņu iekļaušanas vai izslēgšanas kritēriji un kādā veidā ekspertu vērtējums tika pārvērsts Latvijas Bankas galīgajā binārajā klasifikācijā.

10. Kāds ir metodoloģiskais un tiesiskais pamatojums tam, ka Latvijas Bankas ieteikumos kā atsevišķs pozitīvs indikators ir izcelta tieši FSC Controlled Wood sertifikācija, un pēc kādiem kritērijiem Latvijas Banka ir izvērtējusi citas starptautiski atzītas sertifikācijas, vides pārvaldības sistēmas un tirgus standartus?

11. FSC un PEFC salīdzinājumu izmantojam kā ilustratīvu piemēru, nevis kā izsmelošu standartu loku. Vai Latvijas Banka ir izstrādājusi vispārējus, tehnoloģiski un komerciāli neitrālus principus, pēc kuriem kredītriska novērtējumā atzīstamas dažādas neatkarīgi verificētas sertifikācijas, vides pārvaldības sistēmas un tirgus standarti? Ja jā, lūdzam tos publiskot.

12. Kā Latvijas Banka nodrošina neitralitāti starp dažādām privātām sertifikācijas sistēmām un novērš situāciju, kurā uzraudzības metodoloģija tieši vai netieši rada priekšrocību vienam konkrētam sertifikācijas zīmolam?

13. Vai Latvijas Banka ir izvērtējusi risku, ka papildu kritēriju noteikšana virs normatīvajām un uzņēmumu brīvprātīgi uzņemtajām, neatkarīgi verificētajām prasībām var vājināt uzņēmumu motivāciju ieguldīt sertifikācijā, resursu efektivitātē un pastāvīgā ilgtspējas snieguma pilnveidē?

14. Kā Latvijas Banka redz robežu, pie kuras papildu prasību paaugstināšana vairs neveicina konkrēta finansiāli materiāla riska labāku pārvaldību, bet rada prasību eskalāciju un situāciju, kurā uzņēmumam nav paredzama sasniedzama standarta, kura izpilde tiktu atzīta par pietiekamu?

15. Vai Latvijas Bankas ieskatā atzīta un neatkarīgi auditēta brīvprātīga sertifikācija būtu izmantojama kā viens no pierādījumiem klienta individuālajā riska novērtējumā, nevis kā automātisks pozitīvs vai negatīvs klasifikators? Ja

jā, pēc kādiem neitrāliem principiem šādi pierādījumi būtu vērtējami?

16. Ja Latvijas normatīvais regulējums konkrētu mežsaimniecības praksi vai sugas izmantošanu pieļauj, bet Latvijas Bankas ekspertu metodoloģija to klasificē kā nelabvēlīgu, lūdzam skaidrot šādas klasifikācijas tiesisko un prudenciālo statusu un to, kā tiek novērsta faktiski stingrāka saimnieciskās darbības standarta veidošanās caur kreditēšanas nosacījumiem.

17. Lūdzam norādīt zinātnisko un empīrisko pamatojumu konkrētajiem kvantitatīvajiem sliekšņiem, tostarp prasībai par vismaz 25 ekoloģiskajiem kokiem un 25 m³ atmirušās koksnes, kā arī skaidrot, vai ir veikta šo sliekšņu papildu ekoloģiskā ieguvuma, proporcionalitātes, ekonomisko izmaksu un finansiālā riska samazinājuma analīze.

18. Vai Latvijas Banka ir izvērtējusi, vai ieteikumu integrēšana kredītiestāžu kredītpolitikās pēc būtības nerada jaunu "soft law" prasību līmeni mežsaimniecībai un lauksaimniecībai, kura neievērošana var radīt ekonomiskas sekas uzņēmumam arī tad, ja uzņēmums pilnībā ievēro normatīvo regulējumu un brīvprātīgi izvēlētu, neatkarīgi auditētu sertifikācijas standartu prasības?

19. Kā Latvijas Banka paredz nodrošināt, lai formāli nesaistoši ieteikumi praksē neklūtu par faktiski obligātiem priekšnoteikumiem finansējuma saņemšanai, tā cenas noteikšanai, nodrošinājuma prasībām vai citiem kreditēšanas nosacījumiem?

9. Uzticības zudums līdzšinējai procesa vadībai un prasība to mainīt

Papildus iepriekš izklāstītajiem tiesiskajiem, metodoloģiskajiem un ekonomiskajiem jautājumiem AS "Latvijas Finieris" uzskata par nepieciešamu vērst Latvijas Bankas padomes uzmanību uz turpmākā dialoga procesa vadību. Metodoloģijai, kuru paredzēts izmantot kredītiestāžu klientu un kredītriska procesos un kura tādējādi var ietekmēt finansējuma pieejamību, cenu, investīciju lēmumus un nozaru konkurētspēju, ir nepieciešama ne tikai zinātniska un

tiesiska pamatotība, bet arī skarto nozaru uzticēšanās tās izstrādes un pārskatīšanas procesam.

Šajā vēstulē identificēto jautājumu kopums – par Latvijas Bankas mandāta robežām, ENCORE izmantošanas un interpretācijas robežām, pāreju no ietekmes uz dabu uz finansiāli materiālu kredītrisku, konkrētu indikatoru zinātnisko pamatojumu un bināro konstrukciju, vienas sertifikācijas sistēmas īpašu izcelšanu, brīvprātīgo standartu lomu, metodoloģijas caurskatāmību un iespējamo prasību eskalāciju – AS “Latvijas Finieris” ieskatā ir radījis situāciju, kurā uzticība līdzšinējai procesa vadībai no Latvijas Bankas puses ir zaudēta.

Mēs uzskatām, ka skartajām nozarēm ir legītīms pamats prasīt procesa vadības maiņu, ja finanšu uzrauga izstrādātā pieeja rada tik būtiskus un savstarpēji saistītus jautājumus par tās metodoloģisko konstrukciju un iespējamo ekonomisko iedarbību. Tas nav vērtējums par konkrēto personu profesionālo kompetenci kopumā. Tas ir jautājums par uzticību konkrētā procesa vadībai, spēju neatkarīgi pārskatīt līdzšinējos pieņēmumus un priekšnoteikumiem turpmākam jēgpilnam dialogam.

Tādēļ AS “Latvijas Finieris” pieprasa Latvijas Bankas padomei mainīt līdzšinējo procesa vadību. Konkrēti, mēs vairs nesaskatām iespēju, ka Edvards Kušners un Baiba Vitajevska-Baltvilka turpinātu pildīt attiecību līderu un turpmākā procesa vadītāju lomu Latvijas Bankas dialogā ar skartajām nozarēm par šiem ieteikumiem un to metodoloģijas pārskatīšanu.

Pieprasām Latvijas Bankas padomei turpmāko dialogu ar iesaistītajām nozarēm un ieteikumu metodoloģijas pārskatīšanas procesu uzticēt citai, pietiekami augsta līmeņa institucionālajai vadībai no Latvijas Bankas puses. Mūsu ieskatā personas, kuras bijušas tieši iesaistītas līdzšinējās pieejas izstrādē, virzīšanā vai aizstāvēšanā, nevar vienlaikus būt tās neatkarīgas pārskatīšanas procesa vadītāji un galvenie attiecību līderi dialogā ar skartajām nozarēm.

Jaunā procesa uzdevumam jābūt nevis aizstāvēt jau izdarītās izvēles, bet atklāti un pārbaudāmi izvērtēt to tiesisko pamatu, zinātnisko pierādījumu bāzi, finansiālo materialitāti, proporcionalitāti un ekonomiskās sekas. Šajā

procesā būtu nodrošināma strukturēta skarto nozaru, kompetento valsts institūciju, neatkarīgu zinātnisko ekspertu, finanšu sektora, kā arī sertifikācijas un standartu ekspertu iesaiste.

10. Aicinājums un turpmākā rīcība

AS "Latvijas Finieris" mērķis nav mazināt bioloģiskās daudzveidības aizsardzības nozīmi. Mūsu mērķis ir panākt, lai finanšu sektora izmantotās metodoloģijas būtu juridiski skaidras, zinātniski pārbaudāmas, ekonomiski pamatotas, proporcionālas un paredzamas, un lai vides ietekmes novērtējums netiktu automātiski pielīdzināts kredītriskam.

Mūsu ieskatā īpaši svarīgi ir nepieļaut divus metodoloģiskus saīsinājumus: pirmkārt, ENCORE sektorāla skrīninga vai ietekmes uz dabu automātisku pielīdzināšanu finansiāli materiālam kredītriskam bez klienta, vietas un transmisijas kanāla izvērtējuma; otrkārt, brīvprātīgu sertifikāciju un tirgus standartu aizstāšanu ar arvien stingrāku paralēlu prasību ķēdi, kuras faktiskā ekonomiskā iedarbība caur finansējuma nosacījumiem kļūst saistoša. Abos gadījumos nepieciešams skaidrs mandāts, pierādījumu bāze, proporcionalitāte un individuāls riska novērtējums.

Sagaidām Latvijas Bankas rakstisku atbildi gan uz AS "Latvijas Finieris" 2026. gada 1. septembra vēstulē uzdotajiem jautājumiem, gan uz šajā papildinājumā izvirzītajiem papildu jautājumiem un prasībām, tostarp par turpmāko procesa vadību. Pēc citas institucionālās vadības noteikšanas esam gatavi iesaistīties strukturētā dialogā par ieteikumu tiesisko pamatu, metodoloģiju, finansiālās materialitātes pamatojumu, ENCORE piemērošanas robežām, brīvprātīgo sertifikāciju un standartu lomu un ietekmi uz bioekonomikas investīciju vidi.

Ar cieņu,

Uldis Biķis

AS "Latvijas Finieris"

Padomes priekšsēdētājs

Galvenie avoti

Latvijas Banka: "Izstrādāti ieteikumi dabas daudzveidībai labvēlīgās un nelabvēlīgās saimnieciskās darbības identificēšanai" (11.05.2026., aktualizēts 19.08.2026.); 2026. gada maija ieteikumi; "Finanšu sektora ilgtspējas uzraudzība". Latvijas Bankas likums; Direktīva (ES) 2024/1619 (CRD VI); EBA/GL/2025/01. ENCORE: metodoloģija, materialitātes vērtējumi un ierobežojumi. Step Up Certification / Latvijas Mežu sertifikācijas padomes FSC/PEFC salīdzinošā analīze (18.06.2026.). FSC un PEFC avoti par brīvprātīgas, neatkarīgi auditētas sertifikācijas raksturu; starptautiski vides pārvaldības un tirgus standarti izmantoti kā plašāka brīvprātīgas pilnveides konteksta piemēri.